

ALUEELLISEN ELINIKÄISEN OHJAUKSEN YHTEISTYÖN TUKEMINEN: PERUSTEITA ELO-RYHMIEN VALMENTAMISEEN (*Salmia, KEHA*)

LAITURI-projekti / AL / LUONNOS 10.11.2014

Alueelliset ELO-ryhmät ovat käynnistäneet toimintansa ELY-keskusten yhteydessä. ELO-ryhmät on koottu alueiden tarpeiden mukaisina, ja niiden koko ja osallistujajoukon koostumus vaihtelee, samoin koulutus- ja ohjausasiantuntemuksen luonne. Tarve toiminnan tukemiseen keskitetysti on esitetty eri yhteyksissä.

Mahdollisen valmennus- ja konsultaatiotuen luonnetta ja sisältöjä on koottu seuraavassa LAITURI-projektin kokemusten perusteella.

1. VALMENNUKSEN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEIDEN MÄÄRITTELY

Valmennuksen tavoitteet ja yksityiskohtaiset sisällöt määritellään alueiden ajankohtaisista lähtökohdista

- ELY-keskusten TNO-asiantuntijoiden sekä
- valmennusohjelmaan valittavien osallistujien kanssa

Kun alueellista ELO-toimintaa käynnistettiin, seuraavia seikkoja pidettiin tärkeinä ELY-keskusten toimijoiden taholta. Niitä voidaan pitää lähtökohtina myös valmennuksen suunnittelussa:

- Ohjauksen asiantuntijuuden tarkastelu alueella verkostomaisesti (kokonaisvoimavarana, ei pelkästään yksittäisten toimijoiden ja organisaatioiden tasolla)
- Elinikäisen ohjauksen määrittely ja rajaaminen yhteisesti
- Hyvän ohjauksellisen toimintatavan ja sen periaatteiden hahmottaminen yhdessä
- Ohjaustoimijoiden osaamisen kehittäminen sekä sektorikohtaisesti että monihallinnollisesti
- Toiminnan tavoitteet ja siitä saatavat hyödyt kaikkien toimijoiden tietoon
- Alueellisen ELO-toiminnan toimivaltuuksien ja resurssien selkeä määrittely
- Verkoston toiminnan jatkuva kehittäminen ja uudistaminen

Materiaalina ja sisältönä voidaan ensi vaiheessa hyödyntää

- tähänastisia kokemuksia alueellisesta kehittämistyöstä, jota keskeisimmin VOKES kokoaa verkkotyövälineensä avulla kumulatiivisesti

- LAITURI-projektin tuottamaa julkaisua ohjauksen yhteistyöjärjestelyistä ja niiden perusteista: *ELO-opas – kohti elinikäistä ohjausta – näkökulmia ELO-toimintaan* (painettu ja verkkoversio).

2. VALMENNUSOHJELMAN RAKENNE

Ohjelman rakenne ja jaksotus riippuu sille päätettävästä laajuudesta.

Rakennetta ja työtapoja valittaessa tulee ottaa huomioon seuraavat periaatteet:

- olemassaolevat alueelliset erityispiirteet ja lähtökohdat
- alueen osaamisperinne/-perinteet
- hiljainen tieto ja arjen kommunikaatio
- verkostoyhteistyötä lujittavat kokemukset

Valmennuksessa voidaan hyödyntää esimerkiksi

- henkilökohtaisia tehtäviä
- lähiopetusjaksoja
- verkkotyöskentelyä
- ELO-ryhmäkohtaisia/ELY-kohtaisia kehittämistoimia
- kahden tai useamman ELO-ryhmän vertaistyöskentelyä

Työskentely jakautuu

- kaikille yhteisiin osuuksiin
- ELO-ryhmäkohtaisiin / henkilökohtaisiin / muilla tavoin jäsennettyihin osuuksiin, joissa osallistujat suunnittelevat yhdessä ELY-keskuksen TNO-asiantuntijoiden kanssa, mitkä toimet edistävät elinikäisen ohjauksen toteutumista omalla alueella

3. VALMENNUKSEN SISÄLLÖLLISIÄ PERIAATTEITA JA TEEMOJA

1. ELINIKÄINEN OHJAUS JA PALVELUJÄRJESTELMÄT

Ohjaus ja sen kehittämisen perusteet

- Ohjaus ja ohjauksellisuus ajattelu- ja työtapoina
- Oppiminen, työ ja osallisuus elinikäisen ohjauksen kehittämisen lähtökohtina
- Ohjaus toimintana: mitä ohjaus on ja mihin haasteisiin se voi tarjota vastauksia?
- Elinikäinen ohjaus – kehittämisen perusteet toimintaympäristön, asiakkuuden ja palvelujärjestelmän muutoksista käsin

Ohjauksen kehittämistyö Eurooppalaisessa kontekstissa

- Koulutus ja ohjaus EU:n yleistavoitteissa vuodelle 2020
- Ohjaus poliittisissa dokumenteissa EU:ssa
- Yhteistyö kansallisten ohjausjärjestelyjen osalta

Ohjauksen palvelujärjestelmät

- Elinikäinen ohjauksen toimintamalli Suomessa: organisointi, hallinnointi ja toteutus eri tasoilla
 - Valtakunnallinen taso: päämäärät, linjaukset, määrittelyt, kehittäminen, seuranta
 - Alueellinen taso: verkostot työ- ja ajattelutapana, yhteistyön tavoitteet, vastuut, seuranta, osaamisen kehittäminen
 - Paikallis- ja toimijaverkon taso: palvelujen toteutus, osaamisen kehittäminen, oman työn kehittäminen

2. ALUEELLINEN ELINIKÄISEN OHJAUKSEN YHTEISTYÖ

Ohjauksen koordinointi ja yhteistyö: ”ääripäinä yhteensaattaminen ja yhteispalvelu”?

- Alueellinen ELO-toiminta ja sen koordinointi (1): tarve, idea ja yleiset tavoitteet
- Alueellinen ELO-toiminta ja sen koordinointi (2): yhteistyön luonne, keskeinen sisältö, rajaukset, roolit, vastuunjako
- Alueellinen ELO-toiminta ja sen koordinointi (3): Ohjausta tarjoavien organisaatioiden rooli ja panostus

Työtapoja ja –välineitä alueelliseen yhteistyöhön

- Alueelliset toimintasuunnitelmat ja niiden työstäminen
- Ryhmien kokoonpano ja verkostot
- Muu alueellinen kehittämistyö, strategiat
- Kokemuksia ja hyviä käytäntöjä alueilta
- Kehittäminen oppimisprosessina ja yhteinen tiedonmuodostus alueellisessa yhteistyössä

Elinikäisen ohjauksen laadun kehittäminen ja toiminnan tuki

- Kansallinen ja alueellinen laatutyö
 - Yksilön tarpeet ja tavoitteet
 - Poliittiset päätökset ja tavoitteet
 - TNO-prosessit ja palvelut
 - Yhteiskunnalliset tulokset (hyödyt)
 - Yksilölliset tulokset (hyödyt)
- Verkkotyövälineet ja tutkimuksellinen tuki (VOKES)
 - ELO-ryhmien sisäiseen käyttöön kehitetyt työvälineet

- ELO-ryhmien väliseen yhteistyöhön kehitetyt työvälineet
- Valtakunnallinen ELO

Ohjaamo-toiminta

- Ohjaamo matalan kynnyksen palvelupisteenä
- Ohjaamo toimijoiden palveluista koostuvana verkostona
- Ohjaamo yhteistyötä organisoivana periaatteena

4. VALMENNUSOHJELMAN SISÄLLÖISSÄ JA ETENEMISESSÄ HUOMIOON OTETTAVA MUU ELINIKÄISEEN OHJAUKSEEN LIITTYVÄ (KANSALLINEN) TOIMINTA

- ELY-keskusten **yhteisten kehittämisryhmien** työn kytkeminen valmennusohjelmaan
 - Palvelujen saatavuus
 - Ohjausosaaminen
 - Laatujärjestelmät
 - Verkostojohtaminen
 - ELO-toiminnan kehittäminen keskitetysti (mm. tulosohtauskäytännöt)

- LAITURI-projektin käynnistämisen **vertaisfoorumitoiminnan** jatkaminen

Tähänastisia teemoja:

- Nuorisotakuun toteutus osana alueellista ELO –toimintaa
 - Eväitä verkostoitumiseen nuorisotakuun alueellisessa toteutuksessa
 - Työnantajayhteistyön tiivistäminen ja nuorten työllistäminen
 - Monialainen ja ammatillinen yhteistyö ohjauksen kehittämisessä kunnissa
- Vuosittaiset **TNO-seminaarit**
 - Järjestävä taho: ELY-keskusten ja TE-toimistojen yhteinen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA)